

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

BIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI, POŚWIĘCONY
SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: CZĘSTOCHOWA, II-ga ALEJA Nr. 38. — TELEFON Nr. 50. Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie w wyjątkach dni świątecznych od 8-10 wiecz. Rękopisów nie zwraca.

WYDAWCA: Rzecznik rb. 6, półrocznik rb. 2, kwartale rb. 1 k. 50, miesięcznik kop. 50, wraz z przesyłką pocztową lub odnośnie: demów, Zagranicą, za markami pocztowymi, dostaje się miesięcznie kop. 60. Zmiana adresu kop. 20. Listów nieliterackich lub nieodpłatnie opłaconych redakcja nie przyjmuje.

Agentury: w Rakowie, Noworadomsku, Myszkowie, Zawierciu, Piotrkowie, Łodzi i Warszawie. Cena pojedynczego egzemplarza kop. 3.

II Aleja № 38, Telefon № 497.
TEATR „URANJA“
We wtorek 10 b. m. **BENEFIS**
Wiktorii Kwiatkowskiej

Program od wtorku 3 do piątku 6 Marca r. b. (włącznie)
Wielki uroczajony program!
Sobowtór księcia pana
Lekka, dowcipna i pełna humoru komedia w 3-eh częściach.
wyk. pani Kriger i p. Willy artystów teatru Arcybaskowej.
Salonowe „TANGO“
Rozwiane marzenia
Młutki dramat „Vltograph“
Kronika Gaumont'a
(nature)

Na scenie pod artystycznym kierunkiem JERZEGO SIĘKRYŃSKIEGO.
Przymyk słońca Kom. w 1 ak. E. Domjuka.
Doświadczenia **Mistrza Manfreda** który oprócz czarodziejskich figlików wyk. „Uczta w Indyjskiego Wieszcza“
Występ Bosonogich tancerzek **SAFFO**
Siostrzyńcem dusiciel. Boa

TEATR „ODEON“ KRZEMIŃSKIEGO
II Aleja № 43. Najstarszy w Królestwie
Telefon № 4-77.
Program od wtorku 3 do piątku 6 Marca r. b. (włącznie)
Dziś jedno z wybitniejszych arcydzieł kinematograficznych
WALKA O BYT
Dramat współczesny w 4-eh częściach w kolorach
napisany przez K. Pathé, współwłaściciela firmy kinematograficznej. W wykonaniu najlepszych artystów, z głośną plękością panna Robine, na czele. Nad program **Dziennik Pathé № 255A. Sprawy bieżące. — Kronika — W „Dzienniku“ s. 5 sensacja! Najnowszy taniec „TANGO MAKSA LINDERA“.**
Na scenie pod artystycznym kierunkiem WL Glogera **REDAKTOR W KŁOPOTACH** Wesoły obrazek Z. Słupskiego

PURGEN
IDEALNY ŚRODEK PRZECZYŚCZAJĄCY DLA DOROSŁYCH I DZIECI
Bezwartościowa imitacje i falsyfikaty zawierają te wszystkie pudełka, które nie są zaopatrzone w niebieską banderolę z rosyjskim napisem oraz u dołu na pokrywce pudełka nie mają zamieszczonej firmy **Dr. Bayer & Tarsa Budapest**
Pudełko 65 kop. we wszystkich aptekach.

Najsukutecznej tępi płuskiwy, karaluchy, prusaki — oraz wszelkie pasożyty u zwierząt plyn
„TITU“
Dostać można w aptekach i składach aptecznych.

DLA ZNAWCÓW
wyróżniające się wytworami smakiem koniaki francuskie
A. C. Moukova & Co.
Poleca Skład wódek i win
K. Krakowieckiego
II-ga Aleja Nr. 24, telefon Nr. 253.

Doktor **BRONIA TOWSKI PAWEŁ**
Częstochowa, Nowy-Rynek 3, Telefon 34.
Choroby skórne, włosów płożowe, weneryczne i Kosmetyka tatarska. Przyjmuje od 12 rano do 4-8 popoł. Fenie od 3-4 popołud. Stojące wstrzykiwanie SALWARSANU (HATA 606 i 914 i badaute krwi na syfilis).

Oryginalne Karmańskiego
Farby Artystyczne
— otrzymał w wielkim wyborze —
i Poleca: Skład Materjałów Aptecznych i farb
Wacława ORŁA
w Częstochowie, III Aleja 46.

LEKARZ-DENTYSTA
Stefan Barylski
Przyjmuje od 10-1 i od 4-7
Częstochowa 2 Aleja Nr. 43, tel. 611

Chrześcijańska pracownia
Czapek i Kapeluszy
„POLONIA“
Częstochowa, 2 Aleja №19,
gdzie teatr Paryski. Poleca: czapki uformowane, cywilne zimowe męskie po 45, 65, 95 i wyżej i dziecięce po 25, 35, 45, 65 i wyżej oraz kapelusze różnych gatunków najnowszych fasonów po najniższych cenach,

Gabinety Lecznico-Dentystyczne
R. Filipowicza
II ga Aleja N-r. 24, telefon 482.
Przyjęcia: od 9-1 i od 3-7 p.p. prosz. niedzi. i św. Specjaln. zgęby szczeniowe w szczeniaku i złoćie

Dr. Karol Tomaszewski
Choroby wewn. kobiece i dziecięce
ul. św. Barbary 11, Telefonu 450.
przyjmuje od 9-1 i od 3-7 w.

Kaucjonowane Biuro Nauczycielskie
STARISŁAW LIGEZOWNY
w w Częstochowie Tatrna 26
Rekomenduje Nauczycieli, Nauczycielki, Ochroniarki, Froebianki, Bony. Nauczycielki na godzinny, francuski, niemki i na uczycielki muzyki. Cudzoziemki biuro na żądanie sprowadza.
Biuro otwarte od 9 r. do 6 po południu

DOM HANDLOWY ZDZISŁAW RYLSKI

Częstochowa, II Aleja № 20, telefon 93.
POSADZKI I LIGOWKI terrakotowe, PLYTKI GLAZUROWANE na spodach TERRAKOTOWYCH I KAOLINOWYCH, DACHOWKI (marsylska, szwajcarska, rzym ska, karpiówka i wleżanka), RUDY DREWNE (SĄCZKI), CEGŁA OGNIOTRWAŁA I GLINEA OGNIOTRWAŁA, POSADZKI I KLEPKI dębowe, SIATKI METAL LOWE z metalu rozciągane, LISTWY OCHRONNE do stopni schodowych i NAROŻNIKI do krawędzi murów. PAPA do krycia dachów i SMOLA karbolineum
Pierwszorzędny Zakład Artystyczny, Rzeźbiarsko Kamieniarsko-Sztukatorski
Częstochowa Aleja 3-cia dom własny **YKONYWA:** Rzeźby Pomniki, roboty budowlane i kościelne.
Egzystuje od roku 1887. Telefon 2-60.
KRUSZYŃSKI i PROSZOWSKI
Fabryka posadzek cementowej na chodniki stopni mozaikowych, oraz wszelkich wyrobów z cementu. Ceny p zystępne

Teatr PARYSKI

Tylko 4-ry dni!!
Dziś we wtorek 3-go, Środa 4,
Czwartek 5, i Piątek 6-go Marca.

!! Ostatni krzyk świata !!

KRÓLOWA NILU

czyli Marek Antonjusz i Kleopatra

Historyczny dramat w 7-miu wielkich częściach osnuty na tle historii starego Rzymu i wiecznych wojen z sąsiednimi narodami. By poznać naszych bywalców z prawdziwym arcydziełem sztuki kinematograficznej o którym żadne słowo reklamy nie jest w stanie wypowiedzieć; nie szczędziliśmy kosztów jakie pociąga za sobą demonstrowanie takowego. — Do obrazu przygrzywać będzie specjalna orkiestra.

Na Scenie — pod artystycznym kierunkiem F. Stróżewskiego.

„MIŁA ŻONECZKA”

Fraszka sceniczna w 1-m akcie E. Horsta,

Pierwszy występ wiodawilki operetki lwowskiej, p. Czesławy Celińskiej (ze swoim repertuarem).

By uniknąć dwugodzinnych wyczekiwania w poczekalni, uprasza się Szanowną publiczność o przybywanie w oznaczonych godzinach
POCZĄTEK PRZEDSTAWIEN: od godziny 4-ej do 6-ej — od 6-ej do 8-ej — od 8-ej do 10-ej — i od 10-ej do 12-ej w nocy.

CENY MIEJSC: Kupon do łoża 85 kop., krzesło 50 k. galerja 30 k. kasa otwarta w dzień przedstawiień od g. 3-ej popoł.

Kafle Mstowskie i Prusickie
INSTALACJA PIECOW I KUCHEN
L. NIEPRZECKI i S-ka
Teatralna № 34, Telefon № 321.

IDYLLA KUCHENNA

„Cwir... Cwir... Cwir... we szpizarcie,
Wyprawiają myszy harc! Tak kucharka swojej pani
Co dzień prawie serce rani
Cwir... Cwir... Cwir... Pani sarka,
Uniewinnia się kucharka...
Zapadł wyrok dla mysz łzawy!
Wyniesiono stąd potrawy!
Cwir... Cwir... Cwir... W nocnej ciszy,
Próżno głodne skaczą myszy...
Niema potraw, niema stoł
Coś w butelkach jeno stoi
Cwir... Cwir... Cwir... Mysz huf wielki
W drapuje się na butelki
Lecz się dobrac do koniaku
Nie sposób przez warstwę laku.
Cwir... Cwir... Cwir... Mysz legjony
Winne się przeniósł strony
Lecz o dziwo! Co się dzieje?...
Szustowa koniak maleje!
Cwir... Cwir... Cwir... Do szpizarki
Dłoń zakrada się kucharki,
By co wiecior z strażakiem
Mogła raczyć się koniakiem.
Cwir... Cwir... Cwir... Pani sarka,
W kacie śmieje się kucharka,
A, strażak który słyszy,
Pije w kuchni z drewie... myszyl!

O prawa kobiet.

(Jak kobiety amerykańskie zdobywają prawa).

Wychodzący w Chicago dziennik polski „Zgoda” podaje ciekawe szczegóły działalności kobiet amerykańskich. Poczuwaniem się do pracy obywatelskiej i pragnieniem zdobycia pełni praw dla siebie jest tam każda kobieta przejęta. A że w Stanach Zjednoczonych nie wszędzie jeszcze równouprawniono kobietę, więc chcąc brać udział w gospodarce krajowej, biorą się one na różne sposoby.

Przedewszystkiem utworzyły Federacje klubów kobiecych, których jest 7 tysięcy z miljonem członkiń (To mi zrozumienie potrzeby zrzeszenia się nie tak jak u nas). Co dwa lata Federacja urządza sejm, na którym debatują nad najpilniejszymi i najważniejszymi sprawami krajowymi i kobiecimi, do przeprowadzenia których należałoby się zabrać. Dla wykonywania uchwał sejm wybierane są urzędniczki. Dopiero można podziwiać cały zapał i logizność amerykańce, gdy zabierają się do ostatecznego wykonania swych planów! Nie

omieszkają poruszyć wszelkich sprzeczności, gdy chodzi o jakąś ważną, społeczną sprawę. A więc przedewszystkiem udają się do prasy, by za jej pośrednictwem uświadomić i zapoznać dokładnie ogół z daną sprawą. Potem następuje agitacja na zebraniach, wiecach, w kościołach przez pastorów; następnie poruszają władze prawodawcze, starając się o wniesienie swych żądań w formie bilu, agituja między posłami, a gdy ci odmawiają poparcia, rozpisują listy do wyborców z przedstawieniem żądania od reprezentantów popierania sprawy.

Naturalnie, że licząc się z życzeniami swych wyborców postawie na skutek ich listów i depesz dokładają starań do przeprowadzenia pomysłu danej sprawy przez głosowanie.

Tak się rzeczy mają tam, gdzie kobiety głosu nie mają, gdzie zaś są same wyborczyniami, tam nie proszą, a żądają. I reprezentanci muszą z konieczności liczyć się z ich żądaniem tam, gdzie one mają siłę głosów. Inaczej, widząc opieszałość swych reprezentantów nie wybiorą ich w żadnym razie na następnych wyborach. Mało tego, specjalne urzędniczki śledzą czyny swych reprezentantów i notują, czy zasługują oni na następny wybór, dopilnowują również, by sprawę przez nie przedstawioną przeprowadzili przez uchwałę.

A te sprawy to nie małostkowe i dotyczące nietylko równouprawnienia. Oto rezultaty gorliwych zabiegów kobiet w ostatnich czasach: otwarcie jaknajwiększej liczby szkół publicznych, Opieka państwowa nad dziećmi szkolnymi, specjaliści lekarze i dentyści dla nich, obiady dla biednych uczni w szkołach, ochronki całodzienne dla niemowląt matek pracujących za domem, pensja dla matek i skrócenie dnia roboczego dla kobiet i dzieci, place i ogrody dla biednych dzieci. Kluby po fabrykach dla pracujących, walka z pijaństwem i suchotami, upiększanie domów, ogrodów, szkół. Uczenie gospodyń domowych zajęć i zaznajamianie ze stosunkami handlu i zniżania cen produktów. Zaprowadzenie policjanek-opiekunek po miastach, na stacjach kolejowych, więziennych i policyjnych.

To tylko część spraw przeprowadzonych. Naturalnie, że ta umiejętność działania i gorące poczuwanie się kobiet do potrzeby uzyskania praw dla siebie uzyskuje uznanie możnych. Wobec tego niedługo będą czekały kobiety, na równouprawnienie w całym Stanach Zjednoczonych. A. K. Częstochowa 4 marca 1914.

Polacy i Chińczycy.

Na Śląsku pruskim wychodzi piśmiemko dla robotników p.t. „Arbeiterfreund” czyli „Przyjaciel robotników”. Jaki to przyjaciel — sądzić można z jednego już artykułu.

Dowodzi w nim mianowicie, że gazety polskie niesłusznie się skarżą, iż robotnicy polscy na Górnym Śląsku źle się odżywiają, gdyż niedostateczną spożywają ilość mięsa.

Bo — rozumuje „Przyjaciel robotników” — jarstwo, czyli odżywianie się pokarmami roślinnymi jest zdrowsze i racjonalniejsze. Przeciwnie Chińczycy nie jedzą wcale mięsa, żyją ryżem i sałatą, a jednak są zdrowi, silni i wytrzymali.

Czy jarstwo jest wogóle pożyteczniejsze, niż odżywianie się mięsem, jest to jeszcze kwestja sporna. To tylko wiadomo napewno, że nadużywanie pokarmów mięsnych jest szkodliwe.

Niedorzeczne jest porównanie robotnika polskiego z Chińczykami. — Przeciwnie tu trzeba brać pod uwagę różnice klimatu, rasy, odwiecznych warunków.

Arab zadawała się kilku daktylami, Włoch — garstką makaronu, a Eskimos za największy przysmak i najpotrzebniejszy pokarm uważa czysty tłuszcz.

Podobno Chińczycy, oprócz rozmaitych paskudztw, jakiego Europejczyk do ust nie wziął, jak np. zgnile, cuchnące jajka, zjadają nawet muchomory i tylko się niemi odurzają, podczas gdy przysmak ten dla Europejczyka jest trucizną.

Ciekawa rzecz, czy baronowie kopalniani, którzy wydają tego niby „Przyjaciela robotników”, zechcieliby spróbować sami pracować całą „szychtę” z kilofem w kopalni — o garstce ryżu i kilku listrach sałaty. Pewnoby wtedy odechciało się im porównywać Polaków z Chińczykami.

Ze Srockowa.

(Kor. wł. „Gońca Częst.”)

— Z kursów Rolniczych.

W parafji Srockowo, zarządzanej przez ks. kanonika W. Kokowskiego odbyły się kursy rolnicze dla włościan. Po uroczystym nabożeństwie, odprawionem przez ks. kanonika w asystencji ks. Domańskiego uczestnicy kursów zbrali się w domu ludowym w liczbie około 1200 osób. Szereg pogadanek i odczytów wygłosili instruktorzy z Plotrkowa pp. Jemielewski i Wodyński o hodowli krów, koni, o

rodzajach paszy, Włóscianie pp. Stolarski o hodowli świń, Fijałkowski o ogrodnictwie, Kępiński o uprawie okopowizny, Smolarski o higienie itd.

Na tle tych pogadanek i odczytów prezes T-wa „Przyszłość” Oddziału Częstochowskiego p. M. A. Nowakowski wygłosił odczyt „O pijaństwie i zgnębnych skutkach”, ilustrując go kolorowymi przezroczkami i preparatami: wątroby, nerek, serca, zółdka, mózgu itp. Przezroczka i preparaty na żądanie słuchaczy były dwukrotnie demonstrowane. Wrażenie wywarło to wielkie. Można przypuszczać, że uczestnicy tego odczytu z największą pewnością przestaną pić, gdyż prelegent tak im to zożydził, że większość wdrzygała się na wspomnienie skutków alkoholu, o czem poprzednio wcale nie wiedzieli. Czas pokaze jak po skutku pouczającego odczytu. Pożądaniem byłoby, żeby słuchacze złożyli po wsiach Oddział „Przyszłości”.

Parafja liczy 8,000 dusz, 6 szkół i 3 szynki. Prelegent życzył, żeby w roku 1915 było 12 szkół lub więcej i ani jednego szynku, wówczas zakwitnie dobrobyt. Dziś na jeden szynk wypada 2,666 osób, a na 6 szkół 240 dzieci. Tak być nie może.

Kursy trwały od 10 do 8 wieczorem z godziną przerwą na obiad. Tak więc, nauka Tow. Rolniczych przyjmuje się i wyda owoc, lecz wśród trzeźwych włościan nigdy wśród pijaków, o tem należy pamiętać.

Wacław Ignatowski.

Srockowo, 8 Marca 1914.

Z Zawlercia.

(Koresp. własna „Gońca Częst.”)

— Ze sceny.

Spodziewany jest tu przyjazd trupy operetkowej p. A. Lelewicza ze Lwowa, będącej na gościnnych występach w Sosnowcu, która odegra „Halke” Moniuszki i „Druciarza” operetkę w 8 aktach.

— Listy niedoręczone.

Listy niedoręczone znajdujące się w kancelarji gminnej.

1) Jan Frewioz Pantak — list, 2) Franciszek Polakowski — list, 3) Ignacy Niewuczek — list, 4) J. Popielski — list, 5) R. Majak — list i awizacja na przesyłkę, 6) Karolina Wiechrycka — list, 7) Wincenty Swidowski, Henryk Rybożyński i Józef Gajek — odkrytki, 8) Hamocki i M. Erberg — awizacje na przesyłki pocztowe.

